



Tájékoztató házi segítségnyújtást érintő 2017. évi változásokról

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló **1993. évi III. törvény** (a továbbiakban: **Szt.**) 2017. január 01-től hatályba lépett módosítása szerint a házi segítségnyújtás esetében megszűnik az óraalapú szolgáltatásnyújtás követelménye. A gondozási szükséglet vizsgálatának eredményeként elért pontszám a jövőben nem korlátozza a házi segítségnyújtás napi időtartamát. A módosítás célja az ellátott szükségleteihez rugalmasan igazodó szolgáltatás-nyújtás, melynek konkrét időtartama az ellátást igénylő és a szolgáltató közötti megállapodás eredményeként kerül megállapításra. Ezzel egyidejűleg az idősek otthonába való bekerülésnél is megszűnik az óraalapú szempont, az alapszolgáltatás és a bentlakásos ellátás közötti választóvonal nem a 4 órát meghaladó gondozási szükséglet lesz, hanem az értékelő adatlap szerinti megfelelő ellátási fokozat.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló **1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet** (a továbbiakban: **Rendelet**) módosításával a házi segítségnyújtás létszámelőírásai változtak és egyben új számításkerült bevezetésre a gondozásra fordított havi órakerettel, ahol a szociális gondozók létszáma az 5. sz. melléklet A) pontja szerinti tevékenységnaplókban ellátottanként, havonta rögzített időtartamok összesítése alapján kerül megállapításra.

Az 5. sz. mellékletben a házi segítségnyújtás tevékenységnaplója két részre vált, a szociális segítség és a személyi gondozás jogosultsági kategóriákhoz igazodóan kerül kialakításra, mely a könnyebb alkalmazhatóságot szolgálja.

A fenti változások kapcsán beérkezett kérdések alapján állítottuk össze jelen útmutatót, azzal a szándékkal, hogy segítséget adjunk a jogértelmezéshez, valamint az adminisztrációs feladatok elvégzéséhez.

Gyakran Ismételt Kérdések¹

2017. január 25.

1. Kérdés:

Ki tekinthető szakképzett gondozónak 2016.december 31-től?

Válasz:

Főszabály szerint a házi segítségnyújtás keretében személyi gondozást végző személyek száz százalékának szakképzettnek kell lennie.

2017. január 01-től azonban mind a létszámelőírásra, mind a képesítési előírásokra vonatkozó szabályok változtak.

A munkakör betöltéséhez szükséges képesítési előírások alól – ide nem értve a vezető beosztású, megbízású vagy munkakörű személyeket – a munkáltatói jogkör gyakorlója házi segítségnyújtás esetén két év határozott időre felmentést adhat, ha

a) a munkakört betölteni kívánó személy a képesítés megszerzése érdekében már szakirányú oktatásban vesz részt,

b) az adott munkakör betöltésére nem áll rendelkezésre a képesítési előírásoknak megfelelő személy, és a munkakört betölteni kívánó személy vállalja a szükséges szakirányú képesítés megszerzését.

2. Kérdés:

Hány fő szakképzett gondozót kell alkalmazni?

Válasz:

A házi segítségnyújtás létszámelőírásai keretében új számítási alapként bevezetésre kerül a **gondozásra fordított havi órakeret elszámolás**.

A **személyi gondozást végző szociális gondozók létszáma** a jövőben nem a megállapodások számához viszonyítva kerül meghatározásra, hanem a Rendelet 5. sz. melléklet A) pontja szerinti tevékenységnaplóban ellátottanként, havonta rögzített időtartamok összesítése alapján kerül megállapításra.

Ez a számítási mód lehetővé teszi, hogy minden szolgálat a nála felmerülő tényleges ellátotti igények alapján végezze a házi segítségnyújtást és rugalmasan alkalmazkodjon a változó körülményekhez.

Egy gondozó közvetlen gondozásra fordított havi órakerete 147 óra. A gondozók által minden ellátottnál végzett és dokumentált tevékenységek havonta összesítésre kerülnek. A tevékenységnaplók „Az elvégzett résztvétevényesség időtartama (perc)” megnevezésű oszlopának összesítése után kapott óraszámot kell elosztani 147-tel, így

¹A Gyakran Ismételt Kérdésekhez adott jogértelmezés tájékoztató jellegű, ezért a jogalkalmazás során kötelező erővel nem bír. A GYIK az újonnan érkező, és tartalmukban az eddigiektől eltérő kérdések feldolgozását követően folyamatosan frissítésre kerül. A kérdésekeredeti szövegezzel kerülnek megjelenítésre.

határozható meg a szükséges gondozói létszám. Ebben az oszlopban a gondozási tevékenységre fordított idő és az ideutazásig eltelt idő összege kerül minden esetben. Frissítés! 2017. március 02.

Amennyiben szakképzetlen szociális segítő végzi a személyi gondozásra jogosult személy részére nyújtott szociális segítséget, a szakképzetlen segítő által végzett tevékenységek havonta összesített időtartama nem képezi a szakképzett munkatársak létszámszámításának alapját. A pontos létszám-számítás megkönnyítése érdekében javasolt ezért a szakképzetlen szociális segítő által a személyi gondozásra jogosult és arra megállapodással rendelkező ellátott részére nyújtott segítő tevékenységidőtartamát elkülönülten kezelni (pl. eltérő színnel jegyezni).

A szakképzetlen segítők által végzett tevékenységek óraszama a személyi gondozásra vonatkozó állami hozzájárulás alapját képezi, azonban figyelemmel kell lenni az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 25. § (3a) bekezdés szerinti 50%-os szabályra², valamint arra, hogy közfoglalkoztatottak nem végezhetik e tevékenységet.

3. Kérdés:

Hogyan kell a tevékenységnaplót kitölteni?

Válasz:

A házi segítségnyújtás tevékenységnaplója a jövőben több szempontból is meghatározó jelentőségű dokumentum lesz. Az ellátott számára elvégzett résztvevő tevékenységek megnevezése és a tevékenységek elvégzésére fordított idő mellett a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított állami támogatás elszámolásának, valamint a kötelező szakmai létszám megállapításának dokumentumává is válik. Nagyon fontos ezért, hogy a tevékenységnapló vezetése pontosan történjen, hiszen a szolgáltató intézmény működésének biztonságát alapozza meg.

A házi segítségnyújtás tevékenységnaplója két részre válik: **külön** naplót kell vezetni a **szociális segítségre jogosultaknak** nyújtott segítő tevékenységekről és a **személyi gondozásra jogosultak (itt ebben kell mind a segítség, mind a gondozás tevékenységet dokumentálni)** ellátása során végzett tevékenységekről, valamint a személyi gondozás tevékenységnaplójában azt az időtartamot is fel kell tüntetni, ami magában foglalja a gondozónak az ellátott lakására történő utazási idejét és a személyi gondozás résztvevő tevékenység elvégzésének időtartamát is.

A központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott támogatásra jogosító tevékenységeket és résztvevő tevékenységeket a Rendelet 5. számú melléklet A) rész II. pontja, valamint B) rész II. pontja tartalmazza.

² (3a)2A kizárólag szociális segítségben részesülő - éves átlagban számított - ellátottak száma nem haladhatja meg az adott intézménynél, szolgáltatónál házi segítségnyújtásban részesülő - éves átlagban számított - összes ellátott 50%-át.

Mindkét esetben a tevékenységnapló I. részében a II. részben felsorolt tevékenységek nevét kell szerepeltetni.

Egy ellátott esetében azon napok számának, amelyen személyi gondozást is nyújtottak, éves átlagban el kell érnie az **összes gondozási nap legalább 50%-át**.

Azt a napot lehet figyelembe venni **személyi gondozásos napként**, amelyiken

- csak személyi gondozás történt, vagy
- szociális segítség és személyi gondozás is történt.

Az egyes résztevékenységek elvégzésének időtartama ebből a szempontból irreleváns, vagyis az 50 %-nyi személyi gondozás éves átlaga nem a személyi gondozás résztevékenységeinek időtartama alapján kerül meghatározásra.

MINTA a tevékenységnapló kitöltésére:

Tevékenységnapló házi segítségnyújtáshoz személyi gondozás esetén¹

Az ellátott neve:

A megállapodásban rögzített havi személyi gondozás időtartama²:.....

Dátum	Az elvégzett résztevékenység megnevezése	Az elvégzett résztevékenységre fordított idő (óra/perctől óra/percig)	Az ellátott aláírása	Az elvégzett résztevékenység időtartama (perc) ³
2017. január 02.	fürdetés, öltöztetés, mosogatás, vasalás	8:00 – 9:30		90 perc
2017. január 02.	kényelmi és gyógyászati segédeszközök beszerzésében való közreműködés	9:30 – 10:15		45 perc
2017. január 09.	ágyazás, ágyneműcsere, körömápolás, bőrápolás	8:50 – 10:40		130 perc
2017. január 13.	bevásárlás, ruhajavítás	11:30 – 12:25		75 perc
2017. január 16.	haj, arcszörzet ápolás	15:00 – 16:00		70 perc
	Havi összes időtartam órában			410 perc = 6, 8 óra

90 perc az elvégzett résztevékenység ideje + 0 perc az utazási idő, mivel a hivatalos munkaidő az ellátott lakásán kezdődött

45 perc az elvégzett résztevékenység ideje

110 perc az elvégzett résztevékenység ideje + 20 perc utazási idő

55 perc + 20 perc utazási idő

60 perc az elvégzett résztevékenység ideje + 10 perc utazási idő

.....
a szolgálat vezetőjének aláírása

¹Ezt a tevékenységnaplót kell tölteni, ha a megállapodást személyi gondozásra kötötték.

²Akkor kell kitölteni, ha a megállapodásban fel van tüntetve.

³Az időtartam számításakor be kell számítani az utazásra fordított időt is.

Mint látjuk, adott ellátottnál az 5. oszlop tartalmazza az adott tevékenység összeadott idejét, amihez hozzáadjuk az előző ellátottól idáig tartó utazási idő tartamát is.

Az adott napon első ellátott esetében akkor nincs hozzá adott útidő, mikor a gondozó otthonról indul az ellátott lakására, vagy a bevásárlásra. Abban az esetben azonban,

ha a gondozó az első ellátotthoz a szolgáltató/intézmény székhelyéről/telephelyéről/nyitva álló helyiségéből indul el, akkor utazási időt lehet elszámolni az intézmény és az ellátott lakóhelye közötti utazás időtartamára.

Az adott napon utolsó ellátott esetében is csak az odautazás ideje számít az összesen időtartamba.

4. Kérdés:

Mit tekinthetünk utazásra fordított időnek?

Válasz:

A tevékenységnaplóban „Az elvégzett résztvevő tevékenység időtartama (perc)”, megnevezésű oszlop kitöltése során az időtartam számításakor be kell számítani az utazásra fordított időt is. Utazásra fordított időnek kell figyelembe venni:

- a szolgáltató székhelyéről/telephelyéről/nyitva álló helyiségéből az ellátott lakására történő utazás idejét
- az ellátott lakásáról a gondozó napi tevékenységében soron következő ellátott lakására történő utazás idejét.

Azt az időt, amit a gondozó az ellátott ügyeinek intézése, az ellátott szükségleteinek kielégítése érdekében (pl. bevásárlás, ügyintézés az ellátott érdekeinek védelmében) végzett tevékenységekre fordít, illetve az ilyen tevékenységek végzése közben történő utazással tölt el, nem számítjuk bele az utazásra fordított időbe.

Az utazásra fordított időben nem lehet beleszámolni a munkába járás időtartamát.

5. Kérdés:

Az új tevékenységnapló „A” és „B” része elválasztható-e, mi számít a tevékenységnapló valós részének?

Válasz:

A Rendelet 5. számú mellékletének „A) I. Tevékenységnapló házi segítségnyújtáshoz személyi gondozás esetén” c. része a személyi gondozásra jogosultak esetében vezetendő tevékenységnapló formátumát tartalmazza, II. része pedig a személyi gondozásra jogosultak számára nyújtható résztvevő tevékenységeket sorolja fel, összhangban a rendelet 27. § (5) bekezdésével. A Rendelet 5. számú mellékletének „B) II. A házi segítségnyújtás tevékenységei és résztvevő tevékenységei” tartalmazzák a szociális segítség jogosultság keretében végezhető résztvevő tevékenységeket.

A) Tevékenységnaplót a személyi gondozás megállapodással rendelkezők esetében vezetjük, B) Tevékenységnaplót a szociális segítség megállapodással rendelkezők esetében vezetjük.

Mindkettőről leválasztható a II. rész nyomtatáskor, azzal, hogy az ott felsorolt tevékenységek vezethetők fel adott gondozott tevékenységnaplójába.

6. Kérdés:

Szociális segítő elvégezheti-e az orvos által vényre felírt gyógyszer kiváltását?

Válasz:

A Rendelet 5. számú mellékletének „B) II. A házi segítségnyújtás tevékenységei és résztvékenységei” tartalmazzák a szociális segítség keretében végezhető résztvékenységeket. A háztartási tevékenységben való közreműködés körében a szociális segítő végezheti – egyebek között – a *bevásárlás (személyes szükséglet mértékében), gyógyszer kiváltása* megnevezésű résztvékenységet.

7. Kérdés:

Hány személyi gondozásra jogosult személyt láthatunk el, mi tekinthető befogadott ellátotti létszámnak?

Válasz:

A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény 2. sz. melléklet „A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása” cím „III. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK SZOCIÁLIS, GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKÉTKEZTETÉSI FELADATAINAK TÁMOGATÁSA” alcím 3. **Egyes szociális és gyermekjóléti feladatok támogatása d) Házi segítségnyújtás** pontban foglalt rendelkezések alapján a szociális segítség és személyi gondozás tekintetében az ellátottak száma igényléskor és elszámoláskor sem haladhatja meg a befogadott ellátotti létszámot, azon belül személyi gondozás esetében a személyi gondozásra befogadott ellátotti létszámot. Egy ellátott naponta csak egyszer és csak egy jogcímen vehető figyelembe.

A befogadott ellátotti számot a működést engedélyező szerv az igénybevevői nyilvántartásból számára megküldött adatok alapján – 2016. december 31-éig, 2017. január 1-jei hatállyal – hivatalból jegyzi be a szolgáltatói nyilvántartásba.

Ha a fenntartó helyi önkormányzat vagy azok társulása és a befogadásról szóló szakhatósági állásfoglalás, előzetes szakhatósági állásfoglalás nem tartalmazza a személyi gondozásban ellátott személyek befogadott számát, a működést engedélyező szerv a személyi gondozásban ellátott személyek befogadott számaként – 2017. január 31-éig, 2017. január 1-jei hatállyal – hivatalból a teljes befogadott ellátotti létszámot jegyzi be.

A civil és egyházi fenntartók esetében a 2016. február 1-jén az adott intézményben, szolgáltatónál (székhelyen, telephelyen) személyi gondozásra megállapodással rendelkező ellátottak száma törvény erejénél fogva befogadottnak minősül. A személyi gondozásra megállapodással rendelkező ellátottak számának

meghatározásakor az igénybevevői nyilvántartás 2016. február 1-jei adatai az irányadóak.

Amennyiben a civil illetve egyházi fenntartó a befogadott létszámon felül jelentkező igényt szeretne kielégíteni, akkor lehetőség van arra, hogy költségvetési támogatás nélkül kérjék annak bejegyzését a jogszerű szolgáltatásnyújtás érdekében. Ebben az esetben az ellátható személyek száma magasabb lesz, mint a befogadott ellátható személyek száma, viszont csak a befogadott létszám erejéig jogosult állami hozzájárulásra a fenntartó.

8. Kérdés:

A személyi gondozásra megállapodással rendelkező ellátottnak nyújtott segítő tevékenységét a KENYSZI-ben hogyan kell rögzíteni?

Válasz:

A KENYSZI-ben **megállapodások rögzítésekor segítést vagy gondozást kell rögzíteni.**

A **napi jelentéstétel során** a gondozásos megállapodások esetében megnyílik a lehetőség arra, hogy adott napra vonatkozóan segítést és gondozást is lehet rögzíteni. Amennyiben mind a két tevékenység történt, akkor pipát kell tenni mind a két kockába, ha csak az egyik történt, akkor a megfelelő helyre.

A lényeg: azt a napot, amikor segítés és gondozás is történt, személyi gondozásos napnak kell elszámolni, tehát a személyi gondozással töltött gondozási napok 50 %-ába számít be.

9. Kérdés:

Hány ellátottra hívhatunk le „normatívát”?

Válasz:

A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény 2. sz. melléklet „A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása” című „III. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK SZOCIÁLIS, GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKÉTKEZTETÉSI FELADATAINAK TÁMOGATÁSA” alcímű 3. Egyes szociális és gyermekjóléti feladatok támogatása d) Házi segítségnyújtás pont szerint az ellátottak számának meghatározása: tervezéskor a szociális segítés és személyi gondozás keretében ellátottak éves becsült száma, **elszámolásakor a házi segítségnyújtásban részesülők tevékenységnaplója alapján naponta összesített ellátottak száma osztva 251-gyel.** Az ellátottak száma igényléskor és elszámolásakor sem haladhatja meg a befogadott ellátotti létszámot, azon belül a személyi gondozásra befogadott ellátotti létszámot. Egy ellátott naponta csak egyszer és csak egy jogcímen vehető figyelembe.

A Rendelet 2. számú melléklet *Kiegészítő szabályok* 3. pontja tartalmazza a következő szabályt: „Házi segítségnyújtás keretében nyújtott személyi gondozás esetén a

szociális gondozók havi számát az 5. számú melléklet A) pontja szerinti tevékenységnaplókban ellátottanként, havonta rögzített időtartamok összesítése alapján kell meghatározni. A tevékenység megkezdésének első hónapjában a megállapodásokban rögzített időtartamok összesítése az irányadó. Az „A” tevékenységnaplók alapján naponta, illetve havonta összesített óraszám (akár segítő- kivéve közfoglalkoztatott jogviszonyban foglalkoztatott -, akár gondozó teljesítette) éves összege osztva 251-gyel³ (12 hónap x 21) - amennyiben ez nem haladja meg a szolgáltatói nyilvántartásba rögzített személyi gondozásra befogadott ellátotti számot, ez az elszámolható ellátotti szám.

10. kérdés:

A költségvetési törvényben a segítség és gondozás elszámolásánál megjelölt kizárólagosság mire utal? Ha az ellátott részére ugyanazon a napon segítséget és gondozást is nyújtottak, és egy nap csak az egyik jogcím vehető figyelembe, melyik jogcímre lehet igénybe venni a normatívát?

Válasz:

A 2017. évi költségvetési törvény a házi segítségnyújtásra kettő, különböző összegű fajlagos támogatási összeget határoz meg: *szociális segítségjogosultság*– fajlagos összeg: 25.000 Ft/fő, ami kizárólag a szociális segítségre megállapodást kötött ellátottak után jár; valamint *személyi gondozás jogosultság*– fajlagos összeg 210.000 Ft/fő, ami kizárólag személyi gondozásra megállapodást kötött ellátottak után jár.

Az Szt. 63. § (2) bekezdése kimondja, hogy a házi segítségnyújtás keretében **szociális segítséget** vagy - *a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló* - **személyi gondozást** kell nyújtani.

Ugyanezen paragrafus (8) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy házi segítségnyújtás esetén a 94/C. § (1) bekezdése szerinti megállapodást **szociális segítségre** vagy **személyi gondozásra** kell megkötni.

Látható tehát, hogy a két törvény között összhang van a tekintetben, hogy ha az ellátott jogosultságot szerzett a személyi gondozásra és azt igénybe is veszi, vele a megállapodást személyi gondozásra kell megkötni akkor is, ha a személyi gondozás körébe tartozó tevékenységek mellett számára szociális segítséget is végeznek.

³A 251-es osztószámot a Magyarország Központi Költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény 2. melléklet III.3.db) pontja határozza meg.

Jelen házi segítségnyújtás tájékoztatót készítette:
Emberi Erőforrások Minisztériuma
Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya.
A tájékoztató frissítésre került a
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által
2017. március 02-án.